

Vidöppna börsjättar

Finländska börsbolag saknar nästan helt större ägare som hinder för utländska uppköp. Den enda storägaren är staten som å andra sidan dominerar ägandet i hälften av de 15 största börsbolagen.

PÅ EN TILLSTÄLLNING i slutet på 1980-talet gav den då unge bankmannen Björn Wahlroos en rejäl känga till den finländska näringslivseliten, rikligt representerad i lokalen.

”Inte är det underligt att utsikterna för Finlands ekonomi är så dystra. Titta bara hur de ser ut som leder landet”, sade Björn Wahlroos.

På första raden satt hans pappa, den legendariske kanslichefen på det finländska handels- och industriministeriet, Bror ”Buntta”

Wahlroos. Pappan kontrade, enligt rapporten efteråt i Dagens Industri, blixtnabbt:

”Det är allt bra synd att det bara är förmögenheten som går i arv i vår familj och inte hjärnorna...”

Förhållandet mellan far och son Wahlroos har bäring även i dag. Under decennier styrde Bror Wahlroos, från sin post, stora delar av det finländska näringslivet. Även om utförsäljningar har skett sedan han fick sparken 1992, är det statliga ägandet stort i Finlands börsjättar.

Hur ägandet ser ut exakt i de finländska börsbolagen är svårt att säga, då det inte ännu finns en liknande tjänst som det svenska SIS Ägar-service. Men tack vare relativt transparent lagstiftning registreras alla inhemska ägare på finlands motsvarighet till APK, i dag fusionerat med svenska VPC. Därifrån hämtar alla större börsbolag uppgifter och publicerar på sina hemsidor.

VECKANS AFFÄRER har ihop med SIS Ägar-service kartlagt ägandet i de 15 största bolagen på Helsingforsbörsen. Enligt genomgången är staten den största ägaren i 7, och nästan störst ihop med Wallenbergs i Storaenso.

Samtidigt är de **MED STATSSKYDD. OMX-ägda Helsingin Pörssi.**

större enskilda privata ägarna få. En av de mest framträdande i denna kategori är just Björn Wahlroos, genom sitt ägande i finanskoncernen Sampo. De andra två privatägarna är Finlands rikaste man – Aatos Erkko – och de övriga ägarna i mediekoncernen Sanoma WSOY, samt familjen Herlin i hiss företaget Kone.

Faktiskt är Christer Gardells fondbolag Cevian, den ende enskilde utländske ”privat”-ägaren bland de 15 största (om man nu bortser från Wallenbergstiftelserna i Storaenso).

Förutom staten finns två andra grupper av ägare i storbolagen på andra sidan Östersjön: finländska försäkringsjättar samt utländska fondbolag.

Störst är försäkringsbolaget Ilmarinen, som äger mer än 1 procent av kapitalet i nio av de femton största bolagen. Varma och Folkpensionsanstalten har på liknande sätt storägande i en handfull av toppbolagen. Dessa motsvarar i princip svenska institutioner som Skandia respektive Alecta och AMF Pension.

LIKSOM I SVENSKA börsbolag finns även det internationella fondkapitalet representerat. Fidelity är till exempel största ägare i Nokia, med 3,5 procent, enligt senast kända uppgifter. På samma sätt är Franklin Resources störst i

OVANLIG. Sanomas WSOY huvudägare Aatos Erkko.

det intill nämnda skogsbolaget UPM Kymmene, med 10 procent. (Det är möjligt att fler utländska institutioner finns som ägare men VA har med hjälp av SIS Ägar-service enbart gått igenom de största amerikanska aktörerna var för sig.)

Noterbart, när det gäller institutionella ägare, är att det i de finländska börsbolagen saknas större lokala aktiefonder. Det kan jämföras med de svenska storbankernas aktiefonder som ju är storägare i de flesta svenska börsbolag. Vilket också märks i de svenskfinländska bolag som är noterade i Helsingfors, som Teliasonera, Tietoenator och Nordea.

Hur utövar då finländska staten sitt ägande?

Dagens motsvarighet till Bror Wahlroos heter Markku Tapio, med titeln chef för handels- och industriministeriets enhet för statens ägarpolitik.

Det är han som utövar finländska statens inflytande i de 13 börsbolag där den är delägare. Det är till exempel han som sitter i nomineringskommittéerna i Teliasonera, Fortum och Metso. I det sistnämnda får han tampa med Cevian och dess representant Lars Förberg.

Inågra bolag har staten valt att inta en passiv

DOMINANT. Finländska statens ägarchef Markku Tapio dominerar börsbolagen.

ställning, såsom i metallföretagen Rautaruuki och Outokumpu där den äger 40 respektive 38 procent.

I ÖVRIGA BOLAG med större samhällsintresse spelar dock staten och Markku Tapio en aktiv roll. Det gäller inte minst energibolaget Fortum och det därifrån avknoppade oljebolaget Neste, i vilka man äger 50 procent.

Jämfört med svenska staten har dess finländska motsvarighet varit mer benägen att sälja av aktier. Till exempel har den sålt hela sitt innehav i Nordea. Rykten på marknaden i julas gjorde gällande att samma sak skulle hända med innehavet i Teliasonera.

”Vi har inte sådana planer, det är bara ett rykte”, sa Markku Tapio till affärstidningen Kauppalehti då, enligt nyhetsbyrån Direkt.

Enligt den finländska statens ägarpolicy ökar den bara ägandet i ”ett praktiskt syfte, bland annat att i syfte att trygga bolagens kapitalförsörjning samt att stärka deras konkurrenskraft genom att delta i branscharrangemang kan vara den fusion som staten var med och drev fram 1996 mellan skogsbolagen Enso-Gutzeit Oy och Veitsiluoto Oy, som skapade jätten Enso, och den därpå följande fusionen med svenska Stora två år senare. ■

NÄSTAN UNIK. Hissbolaget Kones ägare Antti Herlin.

ANDERS BILLING
anders.billing@va.se

”Noterbart är att det saknas större fondbolag bland storägarna”

Få storägare i de främsta bolagen i Helsingfors

Största bolagen med största ägare, procent av kapitalet

NOKIA	Börsvärde: 652 mdr kr
Fidelity	3,5
Barrow, Hanley, Mewhinney & Strauss	1,5
FORTUM	58 mdr kr
Finländska staten	51,5
Ilmarinen	1,4
UPM-KYMMENE	82 mdr kr
Franklin Resources	10,1
Capital Group	5,0
Ilmarinen	1,8
STORAENSO	92 mdr kr
Finländska staten	11,9
KA Wallenbergs stiftelse	7,2
Folkpensionsanstalten	3,4
Franklin Resources	3,2
Varma-Sampo	1,5
Capital Group fonder	1,4
MM Wallenberg stiftelse	0,6
NESTE OIL	29 mdr kr
Finländska staten	50,1
Ilmarinen	1,4
Folkpensionsanstalten	1,0
TELIASONERA	197 mdr kr
Svenska staten	43,5
Finländska staten	13,2
Robur	2,4
SHB/SPP Fonder	1,8
SEB Fonder	1,6
Nordea Fonder	1,1
Skandia Liv	
KONE	24 mdr kr
Antti Herlin	20,6
Toshiba Elevator	4,5
Ilona Herlin	3,4
Niklas Herlin	3,4
Ilkka Herlin	3,3
Kone Foundation	3,0
Ilmarinen	1,3
METSO	28 mdr kr
Finländska staten	11,1
Cevian	5,7
JP Morgan Chase	5,0
Fidelity	5,0
Capital Group fonder	2,3
Varma	1,7
Ilmarinen	1,7
Odin Fonder	1,1
NORDEA	22 mdr kr
Svenska staten	19,1
Nordea Danmark	3,8
Alecta	3,0
Robur	2,6
SHB/SPP Fonder	2,5
SEB Fonder	1,8
AMF Pension	1,5
Nordea Fonder	1,5
Skandia Liv	1,2

RAUTARUUKKI	16 mdr kr
Finländska staten	40,1
Rautaruuki Oyj	1,9
Rautaruuki Pensiomsstiftelse	1,1
Rannila Esa	1,1
SANOMA WSOY	24 mdr kr
Aatos Erko och bolag	23,5
Robin Langenskiöld	7,7
Rafaela Seppälä	7,7
Helsingin Sanomat stiftelse	3,2
Alfred Kordelins stiftelse	2,6
Ilmarinen	2,4
Sampo	1,6
Stiftelsen för skådespelarnas ålderdomshem	1,4
Finska kulturfonden	1,4
WSOY:s litterära stiftelse	1,3
Finska litteratursällskapen	1,2
Oy Karl Fazer Ab	1,2
Tapiola Group	1,0
ELISA	25 mdr kr
Novator Finland	10,3
Ilmarinen	1,4
Ajanta	1,3
TIETOENATOR	22 mdr kr
Didner & Gerge	2,3
Nordea fonder	1,8
Robur fonder	1,8
Svenska litteratursällskapet	1,7
Tapiola	1,5
Ilmarinen	1,3
AMF Pension	1,3
SEB fonder	1,2
OP fonder	1,1
Varma	1,0
OUTOKUMPU	12 mdr kr
Finländska staten	37,8
Folkpensinosanstalten	10,7
Ilmarinen	2,5
Odin Norden	1,0

EN AV FÅ. Samos huvudägare Björn Wahlroos.

SAMPO	67 mdr kr
Finländska staten	13,4
Varma-Sampo	8,6
Björn Wahlroos	2,0
Storaenso	1,5

Källa: Bolagens hemsidor, SIS Ägarservice